

тяться в таких законах, є обов'язковим для всіх органів влади, включаючи суди [6, с. 352].

Таким чином, тлумачення норм міжнародного права носить невід'ємний характер діяльності судової системи держави, при цьому особливе значення в цьому аспекті має вищий суд держави. Тлумачення вищого суду буде дійсним, звичайно ж, лише на території держави, у якій воно надано, і лише для державних інстанцій, тим не менш, воно істотно допомагає просунути правовій системі до загальновизнаних правових стандартів.

Список використаної літератури:

1. Смирнов А.В. Толкование норм права: учеб.-практ. Пособие. Проспект, 2008.
2. Толкование норм международных договоров национальным судом. URL: <http://yajurist.info/sudebnaya-praktika/2010-10-29-09-07-20.html>, станом на 28.04.2020 р.
3. Постановление Пленума Верховного суда РФ «О применении судами общей юрисдикции общепризнанных принципов и норм международного права и международных договоров РФ» от 10 октября 2003 г. № 5. URL: <https://pravo.hse.ru/intprilaw/doc/0104>.
4. ALL. Foreign Relations of the US. Vol. 2. Para. 326. Philadelphia, 1986.
5. Лукашук И.И. Современное право международных договоров. В 2 т. Т. 1. Заключение международных договоров. Wolters Kluwer Russia, 2004.
6. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть: учеб. для студентов юрид. фак. и вузов. Wolters Kluwer Russia, 2008.

Ключові слова: тлумачення, тлумачення судовими органами, імплементація, міжнародний договір, практика міжнародного права.

Ключевые слова: толкование, толкование судебными органами, имплементация, международный договор, практика международного права.

Key words: interpretation, interpretation by courts, implementation, international treaty, practice of international law.

ДОРОГИХ ОКСАНА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного
права Київського інституту інтелектуальної власності та права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Право, як найбільш ефективний регулятор суспільних відносин, покликане спрямовувати розвиток інтеграційних процесів, забезпечити взаємодію на паритетних засадах та з урахуванням інтересів обох сторін.

Найбільш успішно і динамічно інтеграція, у тому числі і правова, здійснюється саме в Європейському Союзі, тому більшість теорій під час їх аналізу спирається на європейський досвід.

Загальним об'єктом правової інтеграції виступають соціальні системи (економічні, політичні, культурні тощо) та їх складові елементи, а безпосереднім об'єктом – правові системи.

Суб'єкти правової інтеграції – особи і органи, за допомогою діяльності яких здійснюються інтеграційні процеси (зокрема правотворчі, правозастосовні, органи місцевого самоврядування).

При цьому серед суб'єктів інтеграції виокремлюють колегіальні і одноособові органи, а серед суб'єктів міждержавної правової інтеграції окремо називають міжнародні організації.

У зв'язку з визначенням Україною стратегічної мети (інтеграції до ЄС, включаючи членство в цьому міжнародному об'єднанні) важливим завданням є приведення вітчизняного законодавства у відповідність до права ЄС, що зумовлює реформування правової системи країни в цілому.

Шлях до європейської інтеграції передбачає реальне забезпечення та захист основних прав та свобод людини, створення правової, соціальної та демократичної держави, яка посіде гідне місце у світовому співтоваристві.

Цей процес, серед іншого, передбачає повномасштабне реформування правової системи України на основі принципів та стандартів, що утвердилися на загальноєвропейському рівні на основі сучасного демократичного міжнародного права в результаті діяльності європейських регіональних міжнародних організацій.

До них, крім Європейського Союзу, відносяться і Рада Європи, а також Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

Саме цим обумовлено той факт, що входження нашої держави до європейського правового простору визначається внутрішніми нормативними актами України як необхідна умова інтеграції України до ЄС та інших європейських структур.

Перехід від Європейських співтовариств до Європейського Союзу не супроводжувався корінним зламом старої правової системи і створенням нової.

Поряд з Маастрихтським договором, що складає юридичну основу Союзу, збереглися і договори про створення Європейських співтовариств: Паризький договір від 18 квітня 1951 року, про утворення Європейського співтовариства вугілля та сталі (ЄСВС), який набрав чинності 23 липня 1952 року, а також два Римські договори про створення, відповідно, Європейського економічного співтовариства (ЕЕС) та Європейського співтовариства з атомної енергії (Євроатом) від 25 березня 1957 року, які вступили в дію 1 січня 1958 року.

Необхідно зазначити, що особливості права Європейського Союзу проявляються також і в його джерелах, які можна поділити на основні та допоміжні.

До основних належать міжнародні договори, укладені Європейськими співтовариствами з іншими суб'єктами міжнародного права, акти органів Європейського Союзу зобов'язального характеру, загальні

принципи права – спільні для конституційного і кримінального права країн-учасниць ЄС.

А допоміжними джерелами права Європейського Союзу виступають рішення Європейського Суду Правосуддя.

Правовий порядок, що сформувався на підставі Паризького та Римських договорів, є центральним елементом права Європейського Союзу.

Право Європейського Союзу – це складний набір правових засобів та інструментів (і перш за все правових норм), які регулюють та спрямовують процеси європейської інтеграції у найважливіших сферах співтовариства.

Як вже зазначалося, правову основу для функціонування інститутів Європейського Союзу складають установчі договори, а основними регуляторами інтеграційних процесів виступають нормативні акти самих інституцій Євросоюзу.

Спільною ознакою всіх інститутів Європейського Союзу є наявність у них повноважень приймати юридично обов'язкові норми для держав-учасниць, громадян, юридичних осіб, інших інститутів і органів Європейського Союзу, але зміст і обсяг даних повноважень різних.

Розглядаючи питання правової інтеграції України до ЄС слід зазначити, що цей процес розпочався з набуттям Україною незалежності, що обумовило необхідність створення у внутрішньому правопорядку держави відповідних правових приписів для її здійснення, що і було зафіксовано Угодою про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами, укладеною у 1994 році.

Ряд положень зазначеної угоди містить і зобов'язання нашої держави, спрямовані на створення правової бази для регулювання співробітництва з ЄС.

Керуючись стратегією європейської інтеграції, Верховна Рада України прийняла закон, яким схвалила Концепцію загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, в якій зазначається, що адаптація законодавства України до законодавства ЄС – це поетапне прийняття та впровадження нормативно-правових актів України, розроблених з урахуванням законодавства ЄС, з метою створення передумов до підготовки законодавчої бази для входження України в ЄС.

З метою забезпечення умов для входження України до «європейського правового простору» був прийнятий Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року.

Все це свідчить про те, що європейський напрямок у розвитку законодавства України в найближчий час буде відігравати суттєву роль, що без сумніву, викликатиме як практичний, так і науковий інтерес до проблем інтеграції та гармонізації, наближення законодавства України до законодавства ЄС.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що Україна в інтеграційних процесах, як основну мету визначає співробітництво з різними міжнародними організаціями.

Загальним об'єктом правової інтеграції виступають соціальні системи (економічні, політичні, культурні тощо) та їх складові елементи, а безпосереднім об'єктом – правові системи. Суб'єкти правової інтеграції – особи і органи, за допомогою діяльності яких здійснюються інтеграційні процеси (зокрема правотворчі, правозастосовні, органи місцевого самоврядування).

При цьому серед суб'єктів інтеграції виокремлюють колегіальні і одноособові органи, а серед суб'єктів міждержавної правової інтеграції окремо називають міжнародні організації.

Список використаної літератури:

1. Актуальні проблеми формування правової держави в Україні (до 50-ї річниці Конвенції про захист прав людини та основних свобод): Тези доп. та наук. повідомлень Всеукраїнського науково-практичного конференції молодих учених / За ред. проф. М.І. Панова. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2000. – 225 с.
2. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини: 36. Документів / Міністерство юстиції України. – К.: «Київська правда», 1998. – 72 с.
3. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 берез. 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – С 367.
4. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами: ратифікована Законом України від 10 листоп. 1994 року // Офіційний вісник України. – 2006. – № 24. – С. 1794.
5. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: указ Президента України від 11 черв. 1998 року // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2001. – № 3. – С. 59-67.
6. Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» // Постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106.

Ключові слова: інтеграція, інтеграційні процеси, інтеграційна політика, Європейський Союз, Рада Європи, Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

Ключевые слова: интеграция, интеграционные процессы, интеграционная политика, Европейский Союз, Совет Европы, Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе.

Key words: integration, integration processes, integration policy, the European Union, the Council of Europe, the Organization for Security and Co-operation in Europe.